



NORGES HØYESTERETT

Den 4. juni 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Indreberg og Østensen Berglund i

HR-2019-1055-U, (sak nr. 19-079158STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokatfullmektig Hanne Hareide Skårberg)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Per Terje Brundtland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder midlertidig tilbakekall av førerrett og førerkortbeslag etter vegtrafikkloven § 33 nr. 3.
- (2) A ble ved forelegg 26. mars 2019 siktet for overtredelse av vegtrafikkloven § 31, jf. § 3. Grunnlaget for siktelsen lyder slik:

«Fredag 22. mars 2019 ca. kl. 16.30 i ----gata 0 i X, kjørte han buss med kjennemerke 00 00000 uten å være tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom, idet han i forbindelse med at han svingte inn i et busstopp feilberegnet svingen hvorpå han kjørte inn i et busskur, med den følge at skuret ble totalskadet. Bussen han førte fikk skader på karosseri og samt en knust frontrute.»

- (3) As førerrett ble midlertidig tilbakekalt og førerkortet beslaglagt. Ettersom A ikke samtykket i tilbakekallet og beslaget, ble saken forelagt tingretten, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 3 siste punktum.
- (4) Haugaland tingrett avsa 16. april 2019 kjennelse med slik slutning:

«Påtalemyndighetens begjæring om midlertidig tilbakekall av førerretten og beslag av førerkortet til A, født 00.00.1958, tas ikke til følge.»

- (5) Førerkortet ble utlevert til A 23. april 2019.
- (6) Påtalemyndigheten anket til Gulating lagmannsrett som 9. mai 2019 avsa kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1958, må tåle midlertidig tap av førerretten og førerkortet til og med 22. september 2019.»

- (7) A har anket til Høyesterett. Han har i det vesentlige anført:
- (8) Lagmannsretten har benyttet feil norm ved vurderingen av As behov for førerkort og uriktig lagt til grunn at As behov for førerkort ikke er avgjørende. A mister arbeidet som bussjåfør hvis beslaget gjennomføres. Behovet for førerkort tilsier at han bør gis rom i tiden før hovedforhandling til å områ seg. Det er bygget på et vitterlig uriktig faktum når det legges til grunn at A «mistet kontrollen» over bussen. A har lagt ned påstand om at lagmannsrettens kjennelse oppheves.
- (9) *Påtalemyndigheten* har ikke inngitt merknader.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3.
- (11) Høyesterett har slått fast at det i særlige tilfeller kan være en saksbehandlingsfeil at retten har bygget på et vitterlig uriktig faktum, se blant annet Rt-2009-738. Ankeutvalget kan ikke se at dette er en slik situasjon. Når lagmannsretten har lagt til grunn at A mistet kontroll over bussen, er det helt forenlig med siktelsen og As egen forklaring i tingretten:
- «Jeg kom litt skjevt inn på busstoppet. Jeg mener jeg traff fortauskanten med forhjulet, slik at rattet ble slått ut av nevene på meg. Deretter traff jeg busskuret.»**
- (12) Anken over saksbehandlingen fører derfor ikke fram.
- (13) Anken over lovtolkningen knytter seg til lagmannsrettens behandling av behovet for førerkort ved vurderingen av om midlertidig tilbakekall av føreretten er forholdsmessig.
- (14) Det fremgår av Rt-2005-160 at sentrale momenter i vurderingen av om tilbakekall bør skje, og om dette vil være et uforholdsmessig inngrep, vil være hvor alvorlig lovovertrедelsen er, hvilken sikkerhetsrisiko siktede antas å utgjøre, hvor sterke bevis som foreligger, og det behov siktede har for førerkortet.
- (15) Når det gjelder yrkessjåfører, er det av betydning at sjåfører som er mye på veien bør være spesielt oppmerksomme på vegtrafikklovens regler. Dette gjør seg særlig gjeldende dersom det foreligger mistanke om kjøring i påvirket tilstand eller betydelige fartsoverskridelser. Videre må hensynet til trafikksikkerhet og likebehandling også tillegges betydelig vekt selv om siktede er yrkessjåfør.
- (16) For yrkessjåfører vil imidlertid tap av førerett i praksis kunne innebære et yrkesforbud. Selv om en yrkessjåfør må påregne å gjøre tilpasninger i arbeidssituasjonen ved tap av førerett, kan forholdsmessighetsvurderingen falle ulikt ut ved vurderingen av et midlertidig tilbakekall sammenliknet med vurderingen ved utmåling av endelig tapstid, jf. Rt-2012-1333 avsnitt 20 hvor det fremgår at vurderingen etter vegtrafikkloven § 33 nr. 3 ikke er sammenfallende med vurderingen under § 33 nr. 1. Ved vurderinger etter § 33 nr. 3 vil siktedes behov for førerett være relevant på en annen måte enn når det er spørsmål om man ved utmåling av tapstiden skal gå under den fastsatte minstetiden.

- (17) I kjennelsen uttalte lagmannsretten om forholdsmessighetsvurderingen:
- «Det taler som utgangspunkt mot slikt midlertidig beslag at siktede som yrkessjåfør kan komme til å miste sin stilling. Det er lagt til grunn i rettspraksis at yrkessjåfører må ta dette i betraktning og selv sørge for å unngå at situasjoner som beskrevet oppstår. Det er lagt til grunn at slike belastninger som nevnt ikke er avgjørende ved forholdsmessighetsvurderingen.»**
- (18) Som påpekt i anken kan det se ut til at lagmannsretten her bygger på rettspraksis knyttet til vegtrafikkloven § 33 nr. 1 om utmålingen av tapstiden, se blant annet Rt-2005-641 avsnitt 27-28.
- (19) Slik lagmannsretten har formulert seg, er det uklart om den har tatt hensyn til at vurderingen av forholdsmessigheten etter vegtrafikkloven § 33 nr. 3 ikke er sammenfallende med vurderingen under § 33 nr. 1.
- (20) Lagmannsrettens kjennelse blir derfor å oppheve.
- (21) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Hilde Indreberg
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)